



МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ГОРИТЕ

№

..... 2007 г.

ОДОБРЯВАМ:

/НИХАТ КАБИЛ/

ДИРЕКЦИЯ “АГРАРНО РАЗВИТИЕ”

ДИРЕКЦИЯ “АГРОСТАТИСТИКА”

НАЦИОНАЛНА ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКА СЛУЖБА

ДЪРЖАВЕН ФОНД “ЗЕМЕДЕЛИЕ” – РАЗПЛАЩАТЕЛНА АГЕНЦИЯ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ПО ПЧЕЛАРСТВО ЗА ТРИГОДИШНИЯ ПЕРИОД 2008-2010

За информация и контакти

Цветан Димитров – директор на Дирекция “Аграрно развитие”, Министерство на земеделието и горите, България.

e-mail : tzdimitrov@mzg.government.bg

тел.00359298511339

факс: 0035929809394

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Обосновка	3
II. Състояние на пчеларския сектор в България(резюме).....	3
III. Цели.....	4
IV. Предвидени мерки за финансиране съгласно регламента.	4
V. Описание на мерките:.....	4
VI. Очаквани разходи и финансов план.....	16
VII. Нормативна база	18
VIII.Списък на пчеларските организации, които сътрудничат при изработване на програмата по пчеларство.	18
IX. Мониторингови индикатори за наблюдение на изпълнението на програмата	19

ПРОГРАМА ПО ПЧЕЛАРСТВО ЗА ТРИГОДИШНИЯ ПЕРИОД 2008 - 2010 ГОДИНА

I. Обосновка

Представената програма по пчеларство за тригодишния период 2008 - 2010 година е съобразена с Регламент № 797/2004 година на съвета /ЕО/ от 26.04.2004 година относно мерките подобряващи общите условия за производство и търговия с пчелните продукти. Програма съдържа всички предвидени действия от гореспоменатия регламент.

II. Състояние на пчеларския сектор в България(резюме).

Производството на пчелен мед е специфичен “селскостопански” бизнес – силно зависим от благоприятните природни и климатични условия, с които България разполага.

България е на едно от първите места в Европа по видово разнообразие на растителността. Голяма част от релефа на страната дава възможност за отглеждане на пчелни семейства. Добивът на пчелни продукти, както и тяхната реализация е разнообразен.

През 2006 година за целите на програмата беше проведено административно проучване на сектора, чрез анкетиране на всички пчелари в страната.

На базата на това анкетиране броят на отглежданите пчелни семейства през 2006 година възлиза на 671 674. Структурата на сектора показва, че около 50 % от пчеларите притежават малък брой пчелни семейства; 41 % притежават до 50 пчелни семейства; 6.6 % притежават между 50 и 99 семейства; около 1,7 % отглеждат между 100 и 150 семейства и около 1% над 150 семейства. Това показва, че пчеларството все още има екстензивен и разпокъсан характер. Характерна черта е големия брой дребни производители, за сметка на малкия брой професионални пчелари. За повечето от тях пчеларството не е основен източник на доход, а по-скоро допълнителна дейност.

Въпреки неблагоприятните климатични условия през 2005 година производството на пчелен мед възлиза на 11 246 тона при среден добив от пчелно семейство 17,0 кг. Произведеният пчелен мед от дребните производители в размер на около 3 100 тона не влиза в оборот в търговията.

За периода 1.5.2005 – 1.5.2006 година пчелния мед е реализиран както следва:

- директни продажби на краен потребител – 3 168 т;
- продажби на търговци на дребно – 536,3 т;
- продажби на преработвателни предприятия – 3 075 т;
- продажби на промишлеността – 262 т;
- за собствена консумация и подхранване на пчелите – 3 158,4 т.

Износът на пчелен мед за 2006 година възлиза на 4 673 т при средна експортна цена 2, 041\$ за кг. Основна страна вносител на български пчелен мед е Германия / 53% от целия износ/, следвана от Полша /7,7%/; Великобритания /6,8 % / и др. България почни не внася пчелен мед.

Най-широко използваната система кошери при отглеждане на пчелните семейства е Дадан Блат – над 80 %, следвана от Лангстрот-Рут – 13%. В същото време пчеларите декларират, че около 11 % от общия брой на заселените кошери са остарели и при възможност биха ги заменили.

Както за страните от Западна Европа така и за България вароатозата е разпространено заболяване и 97 % от пчеларите водят борба срещу нея. Нейното нашествие съществено влияе върху добивите, а мерките за третиране върху качеството на пчелния мед.

Все още е малък дялът на пчеларите практикуващи подвижно пчеларство - едва 3 % от общия им брой. Основна причина се явява разпокъсаността на земеделските стопанства и

произтичащата от това липса на пазар на пчелоопрашването, както и проблеми с отравяния на пчелните семейства при провеждане на растително-защитните мероприятия.

Като цяло сектора се нуждае от внедряването на нови технологии, успешен контрол на здравния статус и реализация на пчелните продукти.

III. Цели

Основната цел на програмата е подобряване на условията за производство и търговия с пчелния мед и пчелните продукти, повишаване ефективността на производството, качеството и конкурентноспособността на българския пчелен мед и пчелни продукти, осигуряване на по-добра заетост и по-високи доходи на пчеларите. Равномерно разпределение на пчелните семейства на територията на цялата страна поради важната роля на пчеларството за поддържане на екологичното равновесие и биологичното разнообразие в природата и опрашването на ентомофилните култури.

IV. Предвидени мерки за финансиране съгласно регламента.

Финансовата помощ се предоставя за инвестиции, разходи или проекти в следните направления - мерки:

1. техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари;
2. борба срещу вароатозата;
3. рационализация при подвижно пчеларство; **(Подвижното пчеларство ще се подпомага по Програмата за развитие на селските райони по Регламент 1698/2005 г.)**
4. мерки за подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;
5. мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността;
6. сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ: Всички райони в страната .

V. Описание на мерките:

1. Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари.

- защита и съхранение на местната пчела чрез създаване на резерватен пчелин – генбанка;
- изследване и селекция на местната пчела в специално създаден контролно-изпитателен пчелин.

Вносът и възпроизводството на пчелни майки от чужди раси, както и използването на майки-кръстоски през 60-те и 70-те години на XX век доведе до унищожаване на много популации от местните отродия на медоносната пчела. След над 25 годишно проучване бе установено, че тези раси не бива да се разпространяват повсеместно, тъй като нашите отродия не отстъпват по продуктивност на внесените. В редица случаи местните отродия ги превъзхождат с това, че издържат на ниски и високи температури и презимува по-добре, добре охраняват гнездото си и не проявяват склонност към кражба в чужди семейства.

Това наложи през 1999 г министърът на земеделието и горите да приеме Програма за развъдно-подобрителна работа с пчелите в България и организация на майкопроизводството. През 2001 година бе създадена Национална развъдна асоциация по пчеларство, одобрена за дейност съгласно действащия в България Закон за животновъдството.

В подкрепа на горесцитираната програма е необходимо създаване на резерватен пчелин за запазване на популациите от местната медоносна пчела. В него след предварителен подбор ще се настанят чистите и ценни в генетично отношение пчелни семейства. Нужен е и контролно-изпитателен пчелин, в който ще се извършват изследвания по следните показатели: продуктивност, зимоустойчивост, миролюбие, устойчивост на заболявания и др. на семейства от резерватния пчелин. От произходите показали най-добри качества ще се произвеждат майки-дъщери, които ще служат като изходен материал за производство на пчелни майки за стоковите пчелини. Тази схема на работа гарантира на пчеларите, произвеждащи стоков мед, пчелни майки с доказан произход и добри качества, произведени от специално обучени и контролирани от Националната развъдната асоциация по пчеларство майкопроизводители.

2. Борба срещу вароатозата

Наличието на паразити на акара Varroa в кошерите представлява заплаха за сектора. След появата на това заболяване на територията на България през 70-те години на XX век и разпространението му в цялата страна доведе до повишаване на смъртността в последните години.

Това дава отражение както върху производството, така и върху търговията с пчелен мед. В тази връзка трябва да се поддържа активно изследване за степента на инвазия в пчелните семейства за да се въведат нови средства за превенция и борба срещу вароатозата. Трябва да отчетем, че в действителност водената в момента борба причинява резистентност на паразитите към препаратите, предлагани на пазара.

От друга страна, често не доброто боравене с наличните препарати би могло да доведе до появата на вредни остатъци в меда. Според проведеното проучване 41 % от пчеларите поставят здравословното състояние на пчелните семейства като основен проблем в сектора.

Съобразявайки се с това в програмата са предвидени следните дейности:

- финансиране на част от разходите за ветеринарен контрол на пчелните семейства, извършван от пчелари-проверители. Същите извършват преглед на пчелните семейства под стриктното ръководство на районните ветеринарномедицински служби, с цел ограничаване на болестите по пчелите, включително и контрола на здравословното състояние на пчелите при подвижно пчеларство. Пчеларите- проверители са пчелари преминали курс на обучение и притежават документ за квалификация. Правят прегледи за здравния статус на пчелните семейства, консултират пчеларя относно заразните и паразитни заболявания по пчелите и пилото. Заедно с ветеринарния специалист съставят протоколите за проведените прегледи.
- оказване на помощ на пчеларите, чрез компенсиране на част от разходите за закупуване за препарати в борбата срещу вароатозата. Ще се признават само разходите за закупуване на одобрени, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност ветеринарномедицински продукти, както и ще се следи прилагането на схеми за третиране с горепосочените продукти, които да гарантират безопасността на получените пчелни продукти.

3. Рационализация при подвижно пчеларство

Подвижното пчеларство ще се подпомага в рамките на Програмата за развитие на селските райони.

4. Мерки за подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;

Въвеждането на Директива 110/2001 на ЕС в българското законодателство с приетата Наредба за изискванията към пчелния мед, предназначен за консумация от човека определи качествените показатели на пчелния мед и техните гранични стойности. Насърчаване на използването на подходящи хигиенни практики на ниво производител включва мерки за стимулиране на пчеларите да установят съответствието на показателите на произведените от тях пчелни продукти с горесцитираната наредба. Това от своя страна е свързано с осигуряване на достатъчен брой и добре оборудвани лаборатории за анализ на физико-химичните характеристики на пчелния мед. Към момента са акредитирани 18 лаборатории на Националната ветеринарномедицинска служба, извършващи физико-химичен анализ на пчелен мед.

Конкретните действия касаещи мярката са:

- поддръжка на оборудването на лабораториите за анализ на физико-химичните свойства на меда, с цел улеснено и цялостно обслужване на пчеларите. Анализите се извършват в лаборатории акредитирани за дейността от Българската служба по акредитация, а използваните методи за анализ трябва да са признати.
- финансиране на част от разходите на пчеларите извършили анализ на произведения от тях пчелен мед. Тази дейност цели да спомогне въвеждането на метод за самоконтрол на ниво производител. От друга страна ще се насърчи индивидуалния способ за анализ на меда, които е пряко свързан с качеството на пчелния мед, предлаган за директни продажби.

5. Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността

Проведената анкета през 2006 година показва, че технологията на отглеждане на пчелните семейства в България е остаряла. Това пряко влияе върху добивите от пчелните семейства, а оттам и върху икономическата ефективност и доходите на пчеларите. Много от пчеларите желаят да се снабдят с нови кошери и увеличат пчелните си семейства. Данните сочат, че пчеларите биха заменили над 70 000 от кошерите, с които в момента разполагат с нови, както и биха увеличили броя на отглежданите пчелни семейства. В контекста за недостига на пчелни семейства в Европа / основен вносител на пчелен мед/ е необходима финансова подкрепа за следните дейности:

- финансиране на част от разходите за закупуване на нови кошери;
- финансиране на част от разходите за закупуване на пчелни-майки, пакети пчели и отводки.

6. Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

1. Инвентаризация и паспортизация на расовия състав на медоносната пчела в различни биогеографски райони на България на базата на морфо-етологични, популационно-генетични критерии и продуктивни качества.

Поради многоплановия характер на изследванията, паралелно с постигането на поставената цел е необходимо да бъдат решени и редица въпроси, представляващи отделни елементи от разработвания проблем:

- Проучване и въвеждане в употреба на нови по-прецизни морфометрични расови маркери и допълване на действащия стандарт за расова идентификация;

- Проучване на хигиеничното поведение и продуктивни качества при установени сравнително чисти произходи от различни райони на страната като основа за използването им при създаването на линии;

- Проучване на подходящи биохимико-генетични маркери на база електрофоретични и mtDNA анализ, във връзка с отбора на отделните високопродуктивни произходи;

- Анализ на генофонда, популационната структура и генетичната чистота по установените морфо-генетични маркери и избор на изходни форми за селекция.

Проучването ще се базира на комплексен подход, включващ следните направления – морфологичен, етологичен, биохимичен и генетичен.

2. Разработване на стандартизационни документи за качествените показатели, нормите и аналитичните методи за контрол на качеството и оценка на автентичността и безопасността на пчелните продукти.

Понастоящем в ЕС е разработена Директива 110/2001 за качествените изисквания към пчелния мед, а у нас Наредба за качествените изисквания на меда, която е хармонизирана с Директивата. В двата документа се регламентира производството и търговията с монофлорни видове мед, без да са посочени критерии и показатели за тяхното идентифициране и доказването на ботаническия им произход.

За останалите пчелни продукти не съществуват съвременни стандартизационни документи и модерни методи за анализ. Това затруднява контрола върху качеството и безопасността тези продукти.

През 2003 г. бяха създадени работни групи към Международната комисия по пчелния мед със задача да разработят международни стандартизационни документи за пчелните продукти / без меда/.

Разработването на български стандартизационни документи се налага от обстоятелството, че получаваните у нас продукти се отличават с някои характерни особености.

Проектът включва:

- разработване на стандартизационни документи за качествените показатели, нормите и методите за анализ на монофлорни видове пчелен мед; прополис (пчелен клей); пчелно млечице; цветен прашец; пчелен восък;

ПАРАМЕТРИ НА ВСЯКА МЯРКА

А Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари

1. Цели по мерки:

- ⇒ запазване на местните популации пчели;
- ⇒ осигуряване на качествени с контролиран произход пчелни майки;

2. Допустими инвестиции и разходи по мярката:

2.1. Изграждане на резерватен пчелин:

- ⇒ Изграждане на сграда със складови помещения;
- ⇒ Изграждане на водоснабдяване и ел. захранване;
- ⇒ Разходи за издирване, измерване,(морфоетологичен анализ)
- ⇒ Закупуване на пчелни семейства;

- ⇒ Закупуване на пчеларски инвентар;
- ⇒ Закупуване на лабораторно оборудване;

2.2. Изграждане на контролно-изпитателен пчелин:

- ⇒ Изграждане на сглобяема къща със складови помещения;
- ⇒ Изграждане на водоснабдяване и ел. захранване;
- ⇒ Закупуване на пчелни семейства
- ⇒ Закупуване на пчеларски инвентар;

Резерватен пчелин – пчелин с пространствена изолация с радиус най-малко от 10 км от съседен пчелин, на който се съхраняват чисторасови пчелни семейства от различни биогеографски райони на страната с цел използването им като чист генетичен материал за бъдеща селекция. Извършва се инструментално осеменяване на пчелните майки и се провежда ежегоден морфо-етологичен мониторинг на расовата принадлежност.

Контролно-изпитателен пчелин – пчелин с пространствена изолация с радиус най-малко 3 км от съседни пчелини, на който се изпитват пчелни майки по качество на тяхното потомство. Изпитването се провежда чрез създаване на опитни групи от майки-дъщери, на които се извършва контрол по биологични и продуктивни качества, съгласно НАРЕДБА № 35 от 12.08.2004 г. за условията и реда за извършване на дейностите по селекция и репродукция в пчеларството издадена от министъра на земеделието и горите, обн., ДВ, бр. 86 от 1.10.2004 г., в сила от 1.10.2004 г.

3. Допустими кандидати:

За подпомагане могат да кандидатстват юридически лица, регистрирани като земеделски производители, които имат разрешение за извършване на дейности по селекция и репродукция, съгл. Чл.29 Закона за животновъдството.

4. Критерии за допустимост:

- 4.1. Създаденият пчелин, отговаря на изискванията за създаване на Резерватен пчелин или Контролно-изпитателен пчелин и е категоризиран като такъв;
- 4.2. Закупеното оборудване - пчеларски инвентар, лабораторно оборудване е пряко свързано с дейността на Резерватен пчелин или Контролно-изпитателен пчелин;
- 4.3. Извършени са необходимите анализи, доказващи расовата принадлежност, свързани със създаването на Резерватен пчелин или Контролно-изпитателен пчелин.
- 4.4. За създаване на Резерватен пчелин или Контролно-изпитателен пчелин са закупени минимум по 100 и максимум по 150 пчелни семейства.
- 4.5. Проектът отговаря на националните стандарти за строителство и архитектура;

5. Необходими документи по мярката:

- 5.1. Разрешително за дейност като развъдна асоциация от Министъра на МЗГ, съгл. Чл.29 Закона за животновъдството
- 5.2. Протокол с решение на УС за кандидатстване по мярката
- 5.3. Регистрация като земеделски производител, съгласно Наредба №3 от 29.01.1999 г за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители към 25.03 2007 г.

- 5.4. Удостоверение от Районна Ветеринарномедицинска служба, за здравословното състояние на пчелните семейства и наличие на изолация на пчелина;
- 5.5. Лабораторни анализи, доказващи расовата принадлежност, свързани със създаването на Резерватен пчелин;
- 5.6. Копие от предварителни или окончателни договори за услуги, работи, доставки (в т. ч. покупка на оборудване) - обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро;
- 5.7. Архитектурен проект и разрешително за строеж, в случаите в които се подпомага изграждане на сграда със складови помещения, изграждане на водоснабдяване и ел. захранване;

6. Финансови условия и лимити

Минимален размер на инвестицията 10 000 лв.

Максимален размер на инвестицията 285 000 лв за създаване на Резерватен пчелин

Максимален размер на инвестицията 255 000 лв за създаване на Контролно-изпитателен пчелин

Финансовата помощ е в размер до 80 % от одобрените инвестиционни разходи, 40% от Бюджетни средства на РБ и 40% съфинансиране от ЕС.

В Борба срещу вароатозата;

1. Цели:

- 1.1. Намаляване степента на инвазия на вароатозата.
- 1.2. Ограничаване разпространението на икономически значимите заболявания по пчелите и пилото.

2. Допустими инвестиции и разходи по мярката:

- 2.1. Сектор 1: Разходи за осъществяване на ветеринарен контрол и оказване помощ от пчелари-проверители. Размерът на помощта е в размер на 65 % от цената за преглед на едно пчелно семейство съгласно ТАРИФА за таксите, които се събират от Националната ветеринарномедицинска служба по Закона за ветеринарномедицинската дейност, приета с ПМС № 352 от 20.12.2006 г., обн., ДВ, бр. 2 от 9.01.2007 г., в сила от 1.01.2007
- 2.2. Сектор 2: Разходи за закупуване за препарати в борбата срещу вароатозата, одобрени, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност. Среден разход за препарати срещу вароатозата за едно пчелно семейство, ще се определят на база анкета на пчеларите за извършени от тях разходи за предходен период. Размера на субсидията ще бъде съобразен с данните от тази анкета.

3. Допустими кандидати:

- 3.1. **Сектор 1:** пчелари-проверители, притежаващи необходимата квалификация за осъществяване на ветеринарен контрол;
- 3.2. **Сектор 2 :** за подпомагане могат да кандидатстват физически и юридически лица или сдружения на пчелари, регистрирани като земеделски производители;

4. Критерии за допустимост:

- 4.1. В сектор 1

- 4.1.1. Пчеларят-проверител притежава необходимата квалификация за осъществяване на ветеринарен контрол.
- 4.1.2. Проверката е извършена под ръководството на районните ветеринарномедицински служби;
- 4.1.3. Пчеларят-проверител е упълномощен за извършване на проверките от директора на РВМС;
- 4.1.4. Извършени са прегледи на не по-малко от 400 броя пчелни семейства
- 4.2. В сектор 2:
 - 4.2.1. Кандидатът е регистриран земеделски производител,
 - 4.2.2. Кандидатът използва одобрени от НВМС препарати;
 - 4.2.3. Броя на третиранията срещу вароатоза пчелни семейства съответства на количеството закупени препарати за борба срещу вароатозата,
 - 4.2.4. Наличните пчелни семейства са под ветеринарен контрол.

5. Необходими документи по мярката:

- 5.1. В сектор 1
 - 5.1.1. Удостоверение за професионална квалификация “пчелар-проверител”;
 - 5.1.2. Заповед на директора на РВМС, с която пчеларя-проверител е определен да извършва прегледи /чл. 7, ал. 1 от Наредба № 30 за профилактика и борба с някои заразни болести по пчелите (ДВ, бр. 78 от 2002 г.)/;
 - 5.1.3. Служебна бележка издадена от РВМС за извършените прегледи /не по-малко от 400 броя пчелни семейства – не повече от 600 бр./ ; Бележката се издава, след представени протоколи за извършените прегледи;
 - 5.1.4. Протоколи, за извършени проверки, подписани от пчеларя, чиито семейства са прегледани и заверени от ветеринарномедицинския специалист;
- 5.2. В сектор 2
 - 5.2.1. Регистрационна карта на земеделския производител;
 - 5.2.2. Предварителен договор за закупуване на препарати, фактура за закупените препарати при заявка за плащане;
 - 5.2.3. Фотокопии от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства под ветеринарен контрол, отнасящ се за годината предхождаща тази, за която се иска помощта; броят на семействата не подлежи на корекция, дори ако той се е увеличил през текущата година;

6. Финансови условия и лимити

В сектор 1 Финансовата помощ е в размер до 65 % от одобрените инвестиционни разходи, 32.5 % от Бюджетни средства на РБ и 32.5 % съфинансиране от ЕС.

В сектор 2 Финансовата помощ е в размер до 60% от одобрените инвестиционни разходи, 30% от Бюджетни средства на РБ и 30% съфинансиране от ЕС.

С Мерки за подкрепа на извършването на физико-химичен анализ на пчелния мед;

1. Цели:

- 1.1. Подобряване на проследяемостта и окачествяване на пчелния мед;
- 1.2. Подобряване на реализацията на пчелния мед;
- 1.3. Подобряване на качеството на пчелния мед;
- 1.4. Стимулиране на самоконтрола на пчеларите, касаещ качеството на продукта

1.5. Модернизация на лабораториите за изследване на физико-химичните показатели на пчелния мед, което осигурява високо качество на меда

2. Допустими инвестиции и разходи по мярката:

2.1. **Сектор 1:** Подкрепа на пчелари за извършване на лабораторен анализ анализ на пчелния мед за следните показатели:

- 2.1.1 Хидроксиметилфурфурол /ХМФ/,
- 2.1.2 диастазна активност /количествено/,
- 2.1.3 редуциращи захари,
- 2.1.4 полен.

Пчеларят има право на две проби от партидите си пчелен мед по свой избор, веднъж годишно.

2.2. **Сектор 2:** Подкрепа на лаборатории за закупуване на лабораторно оборудване, необходимо за дооборудване или осъвременяване на съществуващо такова:

- 2.2.1. за апаратура и съоръжения;
- 2.2.2. за консумативи;

⇒ Не се подпомагат лаборатории, извършващи физико-химични анализи на пчелния мед, за целите на предприятие за преработка на пчелен мед.

⇒ Всички останали дейности, свързани с преработката на пчелен мед и пчелни продукти ще бъдат подпомагани по Програмата за развитие на селските райони по Регламент 1698/2005 г.

3. Допустими кандидати:

3.1. **Сектор 1:** за подпомагане могат да кандидатстват физически и юридически лица или сдружения на пчелари, регистрирани като земеделски производители ;

3.2. **Сектор 2:** за подпомагане могат да кандидатстват лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелен мед; акредитирани за дейността си от Българска служба по акредитацията.

4. Критерии за допустимост:

4.1. Сектор 1

- 4.1.1. Кандидатът е регистриран земеделски производител;
- 4.1.2. Кандидатът е извършил физико-химичен анализ на партидите си пчелен мед;
- 4.1.3. Кандидатства за финансиране на две проби, по допустимите показатели;
- 4.1.4. Кандидатът е извършил анализ на пчелен мед добит от пчелни семейства под ветеринарен контрол.

4.2. Сектор 2:

- 4.2.1 Лабораторията е акредитирана за дейността си от Българска служба по акредитацията за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;
- 4.2.2 Оборудването – обект на инвестицията, е необходимо за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;
- 4.2.3 Лабораторията няма оборудване – предмет на инвестицията, или съществуващото е амортизирано;

5. Необходими документи по мярката:

5.1. Сектор 1:

- 5.1.1. Регистрационна карта на земеделския производител;
- 5.1.2. Протокол от анализ;
- 5.1.3. Фактура за платен физико-химичен анализ с разбивка по показатели;
- 5.1.4. Фотокопии от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства под ветеринарен контрол, отнасящ се за годината, предхождаща тази, за която се иска помощта; броят на семействата не подлежи на корекция, дори ако той се е увеличил през текущата година;

5.2. Сектор 2:

- 5.2.1. Документ удостоверяващ акредитацията на лабораторията за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;
- 5.2.2. Предварителни или окончателни договори за покупка на оборудване – обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро, срок и начин на доставка. В договорите са описани всички включени в цената данъци, мита и вносни такси;
- 5.2.3. Документи за собственост на съществуващо оборудване (Инвентарна книга) на лабораторията.
- 5.2.4. Три оферти (в лева или евро) за всяко оборудване на стойност над 5 000 Евро. В офертите са описани всички включени в цената данъци, мита и вносни такси.;

6. Финансови условия и лимити

- 6.1. В сектор 1 Финансовата помощ е в размер до 80% от одобрените инвестиционни разходи, 40% от Бюджетни средства на РБ и 40% съфинансиране от ЕС.
- 6.2. В сектор 2 Финансовата помощ е в размер до 60% от одобрените инвестиционни разходи, 30% от Бюджетни средства на РБ и 30% съфинансиране от ЕС.
Минимален размер на инвестицията 1 500 евро.
Максимален размер на инвестицията 10 000 евро

D Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в общността

1. Цели:

- ⇒ Подобряване на технологиите за отглеждане на пчелните семейства и добива на мед ,
- ⇒ Преструктуриране на сектора, чрез окрупняване на пчелните стопанства

2. Допустими инвестиции и разходи по мярката:

2.1. Сектор 1: Закупуване на нови кошери:

- 2.1.1. кошер Лангстрот - Рут комплект /3 корпуса, дъно, капак, покривна табла, рамки/;
- 2.1.2. закупуване на кошер Дадан Блат комплект /плодник, 2 магазина, покривна табла, рамки/;
- 2.1.3 кошер Лангстрот - Рут комплект /2 корпуса, дъно, капак, покривна табла, рамки/;
- 2.1.4. кошер Дадан Блат комплект /плодник, 1 магазин, покривна табла, рамки/;

2.2. Сектор 2: Разходи за поддържане или увеличаване броя на пчелните семейства.

- 2.2.1 Закупуване на голи роеве от регистрирани в Областните дирекции “Земеделие и гори” пчелини, съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- 2.2.2 Закупуване на отводки от регистрирани в Областните дирекции “Земеделие и гори” пчелини, съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- 2.3. Сектор 3: Разходи за покупка и подмяна на пчелни майки.
- 2.3.1. Покупка на пчелни майки, с цел увеличение броя на пчелните семейства.
- 2.3.2. Покупка на пчелни майки за подмяна на съществуващите негодни. Броят на подменените майки да е до 50% от наличните пчелни семейства.

3. Допустими кандидати: за подпомагане могат да кандидатстват физически и юридически лица, регистрирани като земеделски производители;

4. Критерии за допустимост:

Кандидатът е регистриран земеделски производител;

4.1. Сектор 1:

4.1. Пчеларят може да бъде подпомаган при условие, че притежава до 100 пчелни семейства **към момента на кандидатстване**. Всички останали пчелари могат да закупуват нови празни кошери по Програмата за развитие на селските райони по Регламент 1698/2005.

Всички останали дейности свързани със създаване, възстановяване и разширяване на пчелин, без покупката на нови кошери ще бъдат подпомагани по Програмата за развитие на селските райони по Регламент 1698/2005.

4.2. По настоящата програма пчеларят може да закупи не по-малко от 30 и не повече от 50 кошера.

4.2. Сектор 2:

Пчеларят има право да закупи или пакети /голи роеве/ или отводки. Максимален брой за закупуване – 50 броя пакети /голи роеве/ или 50 отводки.

4.3. Сектор 3:

Броят на подменените майки да е до 50% от наличните пчелни семейства.

5. Необходими документи по мярката:

- 5.1. Регистрационна карта на земеделския производител
- 5.2. Фотокопие от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства под ветеринарен контрол, отнасящ се за годината, предхождаща тази, за която се иска помощта; броят на семействата не подлежи на корекция, дори ако той се е увеличил през текущата година;
- 5.3. Копие от предварителни или окончателни договори за услуги, работи, доставки (в т. ч. покупка на оборудване) - обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро;
- 5.4. Декларация, че три години ще практикува пчеларство;

6. Финансови условия и лимити

6.1. Сектор 1:

Финансовата помощ е в размер до 60 % от одобрените инвестиционни разходи, 30 % от Бюджетни средства на РБ и 30% съфинансиране от ЕС.

Минимален размер на инвестицията 1 500 евро.

Максимален размер на инвестицията 3000 евро

6.2. Сектор 2:

Финансовата помощ е в размер до 50 % от одобрените инвестиционни разходи, 30% от Бюджетни средства на РБ и 30% съфинансиране от ЕС, за закупуване на голи роеве.

Финансовата помощ е в размер до 60 % от одобрените инвестиционни разходи, 40% от Бюджетни средства на РБ и 40% съфинансиране от ЕС, за закупуване на отводки.

Максимален размер на инвестицията 3 000 евро

6.3. Сектор 3:

Финансовата помощ е в размер до 50 % от одобрените инвестиционни разходи, 25% от Бюджетни средства на РБ и 25 % съфинансиране от ЕС.

Е Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

1. **Цели:** Подобряване на научно-приложното обслужване в сектора

2. **Допустими инвестиции и разходи по мярката:**

2.1. Тема :Инвентаризация и паспортизация на расовия състав на медоносната пчела в различни биогеографски райони на България на базата на морфо-етологични, популационно-генетични критерии и продуктивни качества.

- Проучване и въвеждане в употреба на нови по-прецизни морфометрични расови маркери и допълване на действащия стандарт за расова идентификация;

- Проучване на хигиеничното поведение и продуктивни качества при установени сравнително чисти произходи от различни райони на страната като основа за използването им при създаването на линии;

- Проучване на подходящи биохимико-генетични маркери на база електрофоретични и mtDNA анализ, във връзка с отбора на отделните високопродуктивни произходи;

- Анализ на генофонда, популационната структура и генетичната чистота по установените морфо-генетични маркери и избор на изходни форми за селекция.

2.2. Тема: Разработване на стандартизационни документи за качествените показатели, нормите и методите за анализ на монофлорни видове пчелен мед; прополис (пчелен клей); пчелно млечице; цветен прашец; пчелен восък;

3. Допустими кандидати:

Научни институти, Университети и Научни пчеларски асоциации,

4. Критерии за допустимост:

Комисия от експерти в областта ще оценява практико-приложната част на представените проекти, с цел преценка на полезността на проекта.

5. Необходими документи при подаване на молбата:

- 5.1. Проект, с подробно описание на необходимите разходи, с разбивка по елементи;
- 5.2. Становище на оценяваща комисия.

6. Финансови условия и лимити:

Финансовата помощ е в размер до 100 % от одобрените инвестиционни разходи, 50 % от Бюджетни средства на РБ и 50 % съфинансирани от ЕС.

Сектор 1: Максимален размер на инвестицията 100 000 лв

Сектор 2: Максимален размер на инвестицията 50 000 лв

ОБЩИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ:

1. Кандидатът няма просрочени задължения към общинския или националния бюджет, банки и ДФ "Земеделие" към датата на кандидатстване
2. Всеки един от обектите на инвестиция е с произход от страните-членки на ЕС.
3. В следните мерки:
В - борба срещу вароатозата, сектор 2;
С - за подкрепа на извършването на физико-химичен анализ на пчелния мед, сектор 1 и D - за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в общността, сектори 1, 2 и 3, кандидатите трябва да са регистрирани земеделски производители с пчелни семейства към 25 март 2007 г. За всяка следваща година важи регистрацията от предходната."

ОБЩИ ДОКУМЕНТИ:

Общи документи:

1. Молба за кандидатстване (по образец);
2. Копие от документ за самоличност на физическото лице или на управителя на юридическото лице;
3. Удостоверение за наличие или липса на данъчни задължения, издадено от НАП
4. Удостоверение за актуално състояние;
5. Разходни документи в оригинал;

Допълнителни указания за прилагане на програмата, уточняващи условията за кандидатстване, образците на документи със сроковете за подаването им, допустимост на разходите, начини за плащане, ще бъдат регламентирани в Допълнителни разпоредби за прилагане на програмата на ДФ "Земеделие" – Разплащателна Агенция.

VI. Очаквани разходи и финансов план

Страна членка:България

Програма: 2008 - 2010

№	Описание на дейностите по мерките	Разходи за 1-ва година -2008 - в лева		Разходи за 2-ра година – 2009 – в лева		Разходи за 3-та година – 2010 – в лева	
		Бюджетни средства	Съфинансиране от ЕС	Бюджетни средства	Съфинансиране от ЕС	Бюджетни средства	Съфинансиране от ЕС
1. Общо по Мярка А – техническа помощ							
1	Защита и съхранение на местната пчела			285 000	142 500		
2	Изследване и селекция на местната пчела			255 000	127 500		
2. Общо по Мярка Б – борба срещу вароатозата							
1	Разходи за препарати в борбата срещу вароатозата	260 000	130 000	260 000	130 000	260 000	130 000
2	Пчелари-проверители	350 000	175 000				
3. Общо по Мярка Г – физико-химични анализи							
1	Разходи за анализ на физико-химичните характеристики на пчелния мед в акредитираните лаборатории	380 000	190 000	420 000	210 000	480 000	240 000
2	Инвестиции в дооборудване на лаборатории за анализ на физико-химичните характеристики на пчелния мед	150 000	75 000				
4. Общо по Мярка Д							
1	Подкрепа за покупка на пакети-пчели и отводки	480 000	240 000	480 000	240 000	400 000	200 000
2	Подкрепа за закупуване на нови кошери и восъчни основи	750 000	375 000	920 000	460 000	800 000	400 000
	Подкрепа за покупка на пчелни-майки					200 000	100 000
5. Общо по Мярка Е							
1	Инвентаризация и паспортизация на расовия състав на медоносната пчела			100 000	50 000	100 000	50 000
2	Разработване на стандартизационни документи за критериите, качествените показатели и аналитичните			50 000	25 000	50 000	25 000

методи за контрол на качеството и оценка на автентичността и безопасността на пчелните продукти						
Общо за Програмата	2 370 000	1 185 000	2 770 000	1 385 000	2 290 000	1 145 000

ОБЩИ ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ

Финансова помощ се предоставя в рамките на предвидените за съответната година финансови средства, определени въз основа на предвидения бюджет по програмата.

Едно лице може да бъде подпомагано не повече от 1 път по една мярка в рамките на една година от изпълнението на програмата. Едно лице може да бъде подпомагано не повече от 3 пъти в рамките на програмата.

Финансовата помощ може да бъде преразпределяна между мерките в рамките на бюджета за една година, в следствие на степента на усвояване на средства по всяка мярка. С решение на Управителния съвет на ДФ "Земеделие", срокът за приемане на молби по даден сектор, може да бъде удължен (мярката да бъде отворена отново), с цел усвояване на преразпределените средства.

С оглед на целесъобразно изразходване на средствата по програмата, ще бъдат въведени лимити – пределни цени за всяка инвестиция или разход по всяка мярка. Тези лимити ще бъдат актуализирани всяка година, преди стартиране на програмата, в съответствие на пазарната ситуация. Кандидатите ще бъдат информирани за пределните цени чрез бюлетини и информация на интернет страницата на ДФ "Земеделие" и на МЗГ.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТИ:

В Централното управление на ДФ "Земеделие" се следи финансовия лимит по всяка мярка и своевременно се уведомяват Областните разплащателни агенции при изчерпването му. След изчерпване на предвидения финансов ресурс за всяка от мерките за съответната година се преустановява приемането на нови заявления.

РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

1. Кандидатите за финансово подпомагане подават молба по образец в областните разплащателни агенции (ОРА) по място на извършване на инвестицията и прилагат документите, описани в молбата.
2. Органите на Разплащателната Агенция:
 - 2.1. проверяват заявените данни и посочените факти от кандидатите;
 - 2.2. проверяват съответствие с критериите за финансиране;
 - 2.3. извършват проверка на място;
 - 2.4. изготвят становище за одобрение или отхвърляне на проекта
3. Всеки кандидат получава уведомително писмо за одобрението или отхвърлянето на проекта.

4. За изплащане на финансовата помощ се кандидатства след извършване на инвестицията. Кандидатът подава заявка за плащане по образец, заедно с приложени документи. РА одобрява или мотивирано отказва изплащането на финансовата помощ след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и извършената инвестиция.
5. Ползвателят на помощта е длъжен:
 - ⇒ да използва придобитите въз основа на одобрения проект активи по предназначение;
 - ⇒ да не продава или да не преотстъпва ползването върху придобитите въз основа на одобрения проект активи чрез отдаването им под наем, аренда или по договор за съвместна дейност;
 - ⇒ да съхранява всички оригинални документи, свързани с инвестицията, които не се изискват в оригинал при подаване на молбата за кандидатстване или заявката за плащане;

VII. Нормативна база

Препратки към приложимите закони, регламенти и административни разпоредби.

- ⇒ ЗАКОН за подпомагане на земеделските производители
- ⇒ НАРЕДБА № 3 от 29.01.1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители;
- ⇒ Наредба № 30 за профилактика и борба с някои заразни болести по пчелите (ДВ, бр. 78 от 2002 г.);
- ⇒ НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- ⇒ Регламент № 797/2004 година на съвета /ЕО/ от 26.04.2004 г.
- ⇒ Регламент № 917/2004 година на съвета /ЕО/ от 2004 г.

VIII. Списък на пчеларските организации, които сътрудничат при изработване на програмата по пчеларство.

Програмата по пчеларство беше изработена от работна група, включваща експерти от Министерство на земеделието и горите – дирекция “Аграрно развитие”, Националната ветеринарномедицинска служба, Държавен фонд “Земеделие” – Разплащателна агенция и представители на посочените по-долу пчеларски организации.

1. Български пчеларски съюз – 1899 , гр.София 1202, ул.”Клокотница “ №29, тел.931-12-00, Факс 931-12-00;
2. Национална браншова организация “Български пчеларски съюз” – гр.София 1000, ул. “У.Гладстон” №46, ет.1, ап.1;тел. 980-27-24
3. Сдружение за биологично пчеларство – София, ж.к. “Хиподрума”, бл.20, ап.1, тел.851-40-79;
4. Български пчеларски национален съюз – гр.София 1616, ул.”Кумата” №77, тел.967-31-03, факс 967-31-06;

5. Асоциация на преработвателите и търговци на пчелни продукти в България – София 1463, бул. ”Витоша” №60, ет.1 ап.2, тел./факс 981-23-20,
6. Национален браншови пчеларски съюз – София 1000, пл.Македония №1, КНСБ-партер, офис 3 , тел.факс/ 91-70-610;
7. Национална развъдна асоциация по пчеларство , гр.Пловдив 4000, бул. ”Менделеев” №12, Аграрен университет;
8. Национална асоциация на пчеларите професионалисти – София 1202, ул. ”Белоградчик” №1, тел.931-13-29;
9. Национална научна асоциация по пчеларство – гр.София 1303, зона Б-5, бл.7,вх.5, ет.7, ап.85;

IX. Мониторингови индикатори за наблюдение на изпълнението на програмата

ДФ ”Земеделие” изготвя годишен отчет под формата на доклад, в който се отчита изпълнението на всяка една от предвидените мерки, както и размера на действително поетото национално съфинансиране. Докладът се изготвя въз основа на данни от одобрените и платени заявления. Докладът се предоставя на Министъра на земеделието и горите.

Оценка на изпълнението на всяка една от предвидените мерки се отчита на база изпълнение на целите на всяка една мярка, а именно:

1. Мярка А Техническа помощ

Цели: запазване на местните популации пчели

Индикатори:

- ⇒ Брой изградени пчелини в съответствие с изискванията за резерватен пчелин .
- ⇒ Брой изградени пчелини в съответствие с изискванията за контролно – изпитвателен пчелин

2. Мярка Б. Борба с вароатозата.

Цел:

- ⇒ Намаляване степента на инвазия от вароатозата.
- ⇒ Ограничаване разпространението на икономически значимите заболявания по пчелите и пилото.

Индикатор:

- ⇒ Брой третирани пчелни семейства;
- ⇒ Брой прегледани пчелни семейства от пчелари- проверители

3. Мярка Г. Подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;

Цели:

- ⇒ Подобряване на проследяемостта и лабораторния капацитет за окачествяване на пчелния мед;
- ⇒ Подобряване на качеството на пчелния мед;
- ⇒ Стимулиране на самоконтрола на пчеларите, касаещ качеството на продукта
- ⇒ Модернизация на лабораториите за изследване на физико-химичните показатели на пчелния мед

Индикатори

- ⇒ Брой дооборудвани лаборатории.

⇒ Брой извършени физико-химични анализи.

4. Мярка Д. Подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността

Цели:

⇒ Подобряване на технологиите за отглеждане на пчелните семейства и добива на мед ,

⇒ реструктуриране на сектора, чрез окрупняване на пчелните стопанства

Индикатори:

⇒ Брой закупени нови празни кошери

⇒ Брой закупени голи роеве

⇒ Брой закупени отводки

⇒ Брой закупени пчелни майки

5. Мярка Е Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Цели:

⇒ Подобряване на научно-приложното обслужване в сектора

Индикатори:

⇒ Брой изготвени стандартизационни документи

⇒ Подобен и допълнен стандарт за расова идентификация на пчелните семейства